

Ελληνικά με την παρέα μου

2.

Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2004

© Πανεπιστήμιο Κρήτης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών
και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

Πανεπιστημιούπολη
74 100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 28310 77605, 77635
Fax: 28310 77636
www.uoc.gr/diaspora
www.ediamme@edc.uoc.gr
e-mail: ediamme@edc.uoc.gr

Το έργο αυτό χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους και την
Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ελληνικά με την παρέα μου

2.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το Πρόγραμμα “Παιδεία Ομογενών” χρηματοδοτήθηκε από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στο πλαίσιο του Μέτρου 1.1. του ΕΠΕΑΕΚ II και η υλοποίησή του ανατέθηκε στο “Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών” του Πανεπιστημίου Κρήτης

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Αναστασία Αμπάτη, Μαρία Γαλαζούλα, Γεωργία Κατσιμαλή,
Πηνελόπη Μιχαλακοπούλου, Μαρία Πουλοπούλου,
Ιωάννης Φραγκιαδάκης**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Δημήτρης Καμένος, Πηνελόπη Μιχαλακοπούλου

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ

Βαγγέλης Παπιομύτογλου, Νατάσα Αντωνάκη

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Γεωργία Κατσιμαλή

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ

Μιχάλης Δαμανάκης

πρόλογος

Το βιβλίο *Ελληνικά με την παρέα μου 2*, μαζί με τα βιβλία *Ελληνικά με την παρέα μου 1*, και *Ελληνικά από κοντά* αποτελούν μέρος του διδακτικού υλικού που παράγεται στο πλαίσιο του έργου «Παιδεία Ομογενών» και στοχεύει στη διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης και ως Ξένης Γλώσσας στο εξωτερικό.

Το έργο «Παιδεία Ομογενών» χρηματοδοτείται από το ελληνικό υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εντάσσεται στο πλαίσιο του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Αρχικής Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης» (ΕΠΕΑΕΚ II).

Το συνολικό έργο «Παιδεία Ομογενών» στοχεύει στη διατήρηση, την καλλιέργεια και την προώθηση της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού στην ελληνική διασπορά, μέσω της βελτίωσης της παρεχόμενης πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης.

Το έργο «Παιδεία Ομογενών» επιμερίζεται σε τρεις Δράσεις οι οποίες στοχεύουν: α) στην εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών και την παραγωγή διδακτικού υλικού β) στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές και γ) στη δημιουργία βάσεων δεδομένων, δικτύων επικοινωνίας και υπηρεσιών τηλεεκπαίδευσης.

Όπως δείχνουν τα εμπειρικά δεδομένα και αρκετές μελέτες γύρω από το θέμα, όλο και περισσότεροι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παρακολουθούν το μάθημα της Νεοελληνικής, είτε ως μάθημα επιλογής για την εισαγωγή τους στο Πανεπιστήμιο, είτε για λόγους που συνδέονται άμεσα με τη συγκρότηση και διαμόρφωση της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Στην παραπάνω κατηγορία εντάσσονται και εκείνοι οι μαθητές, ελληνικής ή μη καταγωγής, που αρχίζουν τα Ελληνικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, έχοντας ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας.

Η σειρά *Ελληνικά με την παρέα μου* σε συνδυασμό με το βιβλίο *Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής* καλύπτουν τις ανάγκες αυτών των μαθητών, παρέχοντάς τους, με ταχύρρυθμο τρόπο, βασικές δομές της νεοελληνικής γλώσσας, ώστε αυτοί να συστηματοποιήσουν καταρχάς και να διευρύνουν και να εμβαθύνουν στη συνέχεια τις γλωσσικές και επικοινωνιακές τους δεξιότητες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτό το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί συνέχεια του *Ελληνικά με την παρέα μου 1.* και απευθύνεται σε νεαρούς ομογενείς μαθητές. Πρόκειται για ταχύρρυθμο πρόγραμμα, δομημένο με βάση τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Λάβαμε, επίσης, υπόψη τις διαθέσιμες διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα στο εξωτερικό. Το εγχειρίδιο αποτελεί τμήμα σειράς και η φιλοσοφία του έχει οριοθετηθεί ως ακολούθως (Κατσιμαλή και συνεργάτες, 2001: 80-92):

Ελληνικά με την παρέα μου 1., 2000, ΟΕΔΒ [Συνοδευτικό τεύχος για τον εκπαιδευτικό, 2000, ΟΕΔΒ]

- 1 Επικοινωνιακά αναγκαίο
- 2 Γραμματικά βασικό
- 3 Χρήση διαλογικών κειμένων

Ελληνικά με την παρέα μου 2., 2004, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

- 1 Επικοινωνιακά κατάλληλο
- 2 Γραμματικά επαρκές
- 3 Διεύρυνση στους τύπους κειμένων

Ελληνικά από κοντά. 20 (γλωσσικά) μυστήρια για τον επιθεωρητή Σαχίνη... κι εσένα, 2002, ΟΕΔΒ

- 1 Ακρίβεια
- 2 Σπονδυλωτή δομή (μεμονωμένα φαινόμενα)
- 3 Διορθωτική αγωγή (με βάση τα λάθη)

Κλειδιά της Ελληνικής Γραμματικής (Keys to Greek Grammar), 2004, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

- 1 Συνδυασμός μορφολογίας - σημασίας - χρήσης
- 2 Αντιπαραθετική ανάλυση με άλλες γλώσσες (αγγλικά)
- 3 Λεξικό - γραμματική
- 4 Εξεικόνιση σχέσεων συστατικών και κατηγοριών (συμφωνία υποκειμένου - ρήματος, χρόνος, δομή πρότασης, γένος, μέρη του λόγου, σύνθεση, σύνδεση προτάσεων)

Το *Ελληνικά με την παρέα μου 2.* συνεχίζει και ολοκληρώνει το πρώτο τεύχος από πλευράς περιεχομένου, γλωσσικών και επικοινωνιακών στοιχείων. Πλαισιώνεται από επαναληπτικές δραστηριότητες και το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται στις ενότητες είναι μεταφρασμένο σε πέντε γλώσσες. Η μορφολογία ονόματος και ρήματος εξεικονίζεται κατά τον ίδιο τρόπο με το πρώτο τεύχος και συσχετίζεται με επικοινωνιακές περιστάσεις στις οποίες χρησιμοποιούνται συγκεκριμένα δομικά σχήματα. Οι διάλογοι αντλούνται από τον προφορικό λόγο (αυθεντικό ή όχι) έτσι ώστε να αντανακλούν τα σχήματα που επαναλαμβάνονται στον προφορικό, διαλογικό λόγο (στρατηγικές έναρξης / λήξης διαλόγου, στρατηγικές συμφωνίας / διαφωνίας με το συνομιλητή) καθώς επίσης και τη διαφοροποίηση που σημειώνεται στο ύφος (επίσημο / ανεπίσημο) ανά περίπτωση.

Γεωργία Κατσιμαλή
Επίκουρη Καθηγήτρια Γλωσσολογίας

Τίτλος ενότητας

Ελληνικά και άλλα...

1. Αυτήν εκεί την κοπελιά την ξέρεις;
 2. Από alexandros@hotmail.com προς dimitrios87@yahoo.com
 3. Διαγώνισμα; Βοήθεια!
 4. Τη μέρα που κόπηκε το ηλεκτρικό...
 5. Αρραβωνιάστηκαν και θα παντρευτούν
- *επαναληπτικές ασκήσεις (Αρχίζω! -5)
6. Θα κάνω δίαιτα!
 7. Τότε και τώρα...
 8. Αν παίξουμε καλά, θα κερδίσουμε σίγουρα!
 9. Τι ακριβώς θέλεις να πεις;

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ / ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1.
 - εκφραστικό λεξιλόγιο (επιφωνήματα)
 - επικοινωνιακοί δείκτες: *έλα τώρα, δε μου λες...*
 - *μήπως vs. ίσως*
 - λεξιλόγιο καθημερινής και σχολικής ζωής
2.
 - εισαγωγή και κλείσιμο επιστολής σε τυπικό και ανεπίσημο ύφος
 - επικοινωνιακοί δείκτες: *ξέρεις τώρα...*
 - λεξιλόγιο: καιρός
3.
 - επικοινωνιακοί δείκτες: *σιγά!, καλά...*
 - λεξιλόγιο μαθημάτων, εξετάσεων
4.
 - ευχετικές δομές: *ας γίνει κάτι να....*
 - πηγές ενέργειας και αντικείμενα καθημερινής χρήσης
 - αρκτικόλεξα: *ΔΕΗ, ΟΤΕ...*
 - σχόλιο εφημερίδας
5.
 - επικοινωνιακοί δείκτες: *πάντως, άσε που...*
 - λεξιλόγιο σχετικό με το γάμο
 - ευχές, παροιμίες
 - κείμενα: πρόσκληση, σχόλιο εφημερίδας
6.
 - σχεδιασμός προγράμματος (*από αύριο θα...*)
 - λεξιλόγιο: διατροφή, δίαιτα, μαγείρεμα, σκεύη, υλικά
7.
 - αφήγηση στο παρελθόν: *συνθηκών, καταστάσεων, προϋποθέσεων*
 - λεξιλόγιο ένδυσης
 - λογοτεχνικά κείμενα: ιστορία, μυθολογία
8.
 - έκφραση συμφωνίας – διαφωνίας: *Μα τι λες;...*
 - λεξιλόγιο, φράσεις, τραγούδι από το χώρο του αθλητισμού
 - ευχετική δομή: *μακάρι να....*
9.
 - λεξιλόγιο των νέων
 - τυπικό και οικείο ύφος στον προφορικό λόγο
 - δοκίμιο

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ / ΣΥΝΤΑΞΗ

Περιεχόμενα

1.

- μεσοπαθητική φωνή: ενεστώτας α΄ συζυγίας (λέγομαι)
- αυτοπαθή ρήματα vs. ενεργητικά (ντύνω / ντύνομαι)
- αποθετικά ρήματα (χρειάζομαι)

2.

- μεσοπαθητική φωνή: ενεστώτας β΄ συζυγίας (συναντιέμαι, θεωρούμαι)
- παθητικά ρήματα (η γη φωτίζεται από τον ήλιο)
- αποθετικά ρήματα (βαριέμαι)
- αλληλοπαθή ρήματα (αγαπιέμαι)
- δεοντικός / δυνητικός ενεστώτας (ο φραπέ πίνεται κρύος)

3.

- ουδέτερα ουσιαστικά σε **-ος** (λάθος, μέγεθος)
- θηλυκά ουσιαστικά σε **-ση, -ξη, -ψη** (άσκηση, πράξη, σκέψη)
- επίθετα σε **-υς, -ιά, -ύ** (παχύς, παχιά, παχύ, πολύς)
- παραγωγή επιρρημάτων από επίθετα (καλά, βαθιά)
- περιφραστική και μονολεκτική σύγκριση (πιο μεγάλος / μεγαλύτερος)

4.

- μεσοπαθητικός αόριστος: ανώμαλα ρήματα (έγινα)

5.

- μεσοπαθητικός αόριστος: ομαλά ρήματα (χτενίστηκα)
- μεσοπαθητικός μέλλοντας (θα χτενιστώ)
- μεσοπαθητική υποτακτική (να χτενιστώ)

6.

- μη συνοπτικός τρόπος ενέργειας: μέλλοντας (θα τρώω, θα ασχολούμαι)
- μη συνοπτικός τρόπος ενέργειας: υποτακτική (να τρώω, να ασχολούμαι)
- σχετικά επιρρηματικά (κάθε μέρα, συνέχεια...)

7.

- μη συνοπτικός τρόπος ενέργειας: παρατατικός ενεργητικής και μεσοπαθητικής φωνής (διάβαζα, χαιρόμουν(α))

8.

- υποθετικοί λόγοι

9.

- μονόπτωτα και δίπτωτα ρήματα: συμπληρώματα (μιλάω, δίνω)
- ασθενείς τύποι προσωπικών αντωνυμιών σε θέση άμεσου και έμμεσου αντικειμένου (τον βλέπω, του δίνω)
- σύνταξη ρημάτων με ψυχολογικό υποκείμενο (μου αρέσει, μου πάει...)

Αρχίζω! σελ. 12

Ενότητα 1. σελ. 18

Ενότητα 2. σελ. 28

Ενότητα 3. σελ. 36

Ενότητα 4. σελ. 46

Ενότητα 5. σελ. 54

*επαν. ασκήσεις σελ. 64

Ενότητα 6. σελ. 68

Ενότητα 7. σελ. 76

Ενότητα 8. σελ. 84

Ενότητα 9. σελ. 94

10. Τι κάνεις απόψε;

*επαναληπτικές ασκήσεις (6-10)

11. Δημοσιογράφος και πάλι!

12. Σχέδια για το καλοκαίρι

13. Μια δουλειά για το Φίλιππο

14. Το στοίχημα

15. Ενδιαφέρον για το περιβάλλον

*επαναληπτικές ασκήσεις (11-15)

Τι ξέρω για την Ελλάδα

Παράρτημα I: Κλιτικά υποδείγματα

Παράρτημα II: Μετάφραση λεξιλογίου

Βιβλιογραφία

10.

- επικοινωνιακοί δείκτες: *δε μου λες, μπα....*
- ελεύθερος χρόνος, δραστηριότητες
- τηλεόραση
- ερωτηματολόγιο

11.

- έκφραση εμπειριών
- βιογραφικό σημείωμα
- εύρεση εργασίας
- δημοσιογραφικά επαγγέλματα

12.

- μορφές τουρισμού, ταξίδια
- πληροφοριακό κείμενο

13.

- ηλεκτρονική αλληλογραφία
- αγγελίες
- επαγγέλματα και επαγγελματικός προσανατολισμός
- έκφραση εντολών

14.

- αφήγηση στο παρελθόν: συμβάντα
- λεξιλόγιο: συναισθήματα (*ευτυχισμένος, φοβισμένος...*)

15.

- οικολογία
- συμβουλές - συστάσεις (*να μην κόβεις...*)
- αφίσα

16. Ελλάδα: στοιχεία ιστορίας και πολιτισμού

10.

- ρήματα ελέγχου του τρόπου ενέργειας (αρχίζω να..., κοντεύω να...)
- πλάγιος λόγος
- θηλυκά σε **-ος** (η λεωφόρος)
- μετακίνηση τόνου στα αρσενικά και θηλυκά σε **-ος** (άνθρωπος, είσοδος) και ουδέτερα σε **-ο** (άλογο)
- γενική προσδιοριστική (συλλογή γραμματοσήμων)

11.

- συντελικοί χρόνοι ενεργητικής και μεσοπαθητικής φωνής (έχω γράψει, έχω γραφτεί)
- σχετικά επιρρήματα (ποτέ, ακόμα...)
- χρήση των συντελικών χρόνων στους υποθετικούς λόγους

12.

- το μπορώ στην έκφραση δυνατότητας και πιθανότητας (μπορώ να πάω, μπορεί να πάω)
- το πρέπει στην έκφραση υποχρέωσης και ισχυρής πιθανότητας (πρέπει να φύγει, πρέπει να έφυγε)
- ρήματα που συντάσσονται με **ότι, να, που**

13.

- παραγωγή: επαγγελματικά ουσιαστικά (εργάτης, εργάτρια...)
- ανισοσύλλαβα ουσιαστικά (μπαμπάς, μαμά, καφές...)
- ανισοσύλλαβα επίθετα (γκρινιάρης, γκρινιάρα, γκρινιάρικο)
- χρονικές προτάσεις: προτερόχρονο, υστερόχρονο, ταυτόχρονο

14.

- επιρρηματικός ρηματικός τύπος /-οντας/ (τρέχοντας, γελώντας)
- μετοχή μεσοπαθητικού παρακειμένου (στεναχωρημένος)
- ενδοιαστικές προτάσεις (φοβάμαι μήπως / μην...)

15.

- ουδέτερα ουσιαστικά σε **-ον, -ός, -σιμο** (προϊόν, γεγονός, γράψιμο)
- μη συνοπτικός τρόπος ενέργειας: υποτακτική / προστακτική (αγόραζε, να αγοράζεις)
- επίθετα σε **-ης, -ης, -ες** (διεθνής, διεθνές)

16.

- τακτικά αριθμητικά (πρώτος)
- συντομογραφίες (π.Χ., μ.Χ...)

Ενότητα 10. σελ. 104

*επαν. ασκήσεις σελ. 114
Ενότητα 11. σελ. 120

Ενότητα 12. σελ. 130

Ενότητα 13. σελ. 138

Ενότητα 14. σελ. 148

Ενότητα 15. σελ. 156

*επαν. ασκήσεις σελ. 164
Ενότητα 16. σελ. 168

Παράρτημα I σελ. 176

Παράρτημα II σελ. 178

Βιβλιογραφία σελ. 222

διαβάζω**γράφω****μιλάω****διαλέγω****υπογραμμίζω**